

JOAN F. MIRA

“Una cerimònia d’un mal gust aclaparador, amb el cos embalsamat i la cara coberta de màscara de cera dins una urna de vidre desfilant per davant de la basílica a fi d’exhibir-se a la curiositat morbosa dels fidels i sobretot a les càmeres de televisió com a publicitat espectacular i gratuïta de l’empresa. És horrible, és injust, i sobretot va contra totes les normes de l’estètica.”

Com potser he explicat alguna vegada en aquesta mateixa pàgina, les peripècies de la meua adolescència itinerant van fer que jo em trobara present a la plaça de Sant Pere de Roma el dia i l’hora que per darrere d’una teulada dels palaus vaticans va eixir un fil de fum blanc, que volia dir que teníem papa, i el papa nou era el patriarca de Venècia, Roncalli de nom, conegut a partir d’aquell punt com a Joan XXIII. Més endavant vaig veure alguna vegada el papa Roncalli, vestit de pontifical i passejat sobre l’alta cadira pels membres de la vella noblesa romana fins que va decidir que ja n’hi havia prou d’aquelles desfilades orientals amb servidors solemnes que agitaven lentament ventalls de plomes. El vaig veure més de prop els dies de la canonització de sant Joan de Ribera, quan una colla de pelegrins valencians pugnaven amb els andalusos per presentar-li directament al pobre papa atabalat una imatge de la Mare de Déu dels Desemparats, i el bon home no sabia què fer mentre els valencians (i valencianes: robustes i amb enormes mantellines) s’avalotaven a la sala i cantaven arduosament aquell himne que comença “La pàtria valenciana s’empara baix ton mant/ oh Verge sobirana de terres de llevant”. La batalla entre valencians i andalusos per acostar-se més al papa no va anar molt més lluny: van guanyar els andalusos per desistiment dels valencians, com sol passar. I el grupet de valencians als quals feia jo d’improvisat guia turístic es van venjar de la humiliació emportant-se a casa grapat de terra sagrada de les catacumbes, fragments d’ossos de màrtirs rascats de les parets i alguna altra relíquia o trofeu que les senyores, a pesar dels meus advertiments digníssims, es ficaven a la bossa sense molts miraments. Del papa Roncalli vaig rebre també, per la via de la finestreta administrativa corresponent, i previ el pagament de la quantitat estipulada, una benedicció apostòlica escrita en bon llatí en una làmina de paper amb la foto i les armes del pontífex regnant, i amb expressions que acrediten canònicament que un servidor, en el trànsit de la mort, només ha de dir Jesús per anar directament al paradís, sector de penedits in extremis. De manera que allà dalt ens veurem.

Per tot això, per alguns detalls més que no són del cas (com ara que Angelo Roncalli tenia una retirada al meu avi patern, patriarca rural bondadós en una foto ampliada que teníem a casa, i que ma mare li tenia a aquest papa una gran devoció com no li’n va tindre mai al hieràtic i autodivinitzat Pius XII), i pel fet que jo encara forme part d’aquella gent i generació que tenen un interès personal en la història romana, en les peripècies vaticanes, en els papes, els sants, les misses cantades i les processons del corpus, per tot això, doncs, estic profundament empenyat amb la cerimònia fúnebre que li han organitzat al meu Joan XXIII. Una cerimònia d’un mal gust aclaparador, amb el cos embalsamat i la cara coberta de màscara de cera dins una urna de vidre desfilant per davant de la basílica a fi d’exhibir-se a la curiositat morbosa dels fidels i sobretot a les càmeres de televisió com a publicitat espectacular i gratuïta de l’empresa. És horrible, és injust, i sobretot va contra totes les normes de l’estètica. Podien haver deixat en pau el sant cos incorrupte, els ossos i la pell encartonada, dins del digne sepulcre a la cripta de Sant Pere, on no falten mai flors ni visitants que s’hi aturen commoguts. Al papa Alexandre Borja, de cos corromput per la calor en el terme d’un dia, se l’endugué a l’infern una banda de dimonis en forma de micos voladors, com tothom va poder veure amb els propis ulls, i figura en les cròniques; i ara el pocs ossos rescatats descansen en una urna barata a l’església del Montserrat de Roma. No vull pensar què hauria passat si, per un casual, l’hagueren descobert incorrupte.